

העותרת: **התנועה לחופש המידע (ע"ר) (מס' 580425700)**

ע"י עוה"ד דן רוזנטל, מ.ר. 87822 ו/או עוה"ד אור סדן, מ.ר. 75759 ו/או עוה"ד יערה וינקלר-שליט, מ.ר. 69711 ו/או עוה"ד רחלי אדרי, מ.ר. 64835 מהתנועה לחופש המידע

רח' סעדיה גאון 26, תל-אביב-יפו

טל': 03-9560146 ו/או 052-3687579; פקס: 03-9560359

כתובת דוא"ל: info@meida.org.il

- נגד -

- המשיבים:
1. **משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות – אבי כהן הממונה על חופש המידע**
 2. **משרד ירושלים ומסורת ישראל - מירית וחניש הממונה על חופש המידע**
 3. **משרד המורשת – נתנאל איזק הממונה על חופש המידע**
 4. **משרד ירושלים ומורשת – נתנאל איזק הממונה על חופש המידע**
 5. **היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים**

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

רח' מח"ל 7 (קומה 1), מעלות דפנה, ירושלים

טלפון: 073-3920000; פקס: 02-6468053

כתובת דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

אגרה: עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך ₪2,196, בהתאם לפרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

עתירה מנהלית

[על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998]

פתח דבר

בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים 1-4, משרדי ממשלה, למסור מענה מלא ומנומק לבקשות המידע שעניינן מסירת דוחות התקשרויות רבעוניות. בקשות המידע הוגשו ע"י העותרת בחודש יוני 2023 בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק" או "חוק חופש המידע").

בשים לב לחלוף הזמן ממועד הגשת הבקשות ועד להגשת עתירה זו, הרי שהמשיבים חרגו מהמועדים הקבועים בסעיף 7 לחוק וכן מפריס את [הוראות הנוהל של החשבת הכללית במשרד האוצר שנכתב בשיתוף עם היחידה הממשלתית לחופש המידע בדבר פרסום התקשרויות \(להלן: "נוהל היחידה הממשלתית" או "נוהל 10"\)](#). בכך פגעו המשיבים בזכות העותרת והציבור למידע, כפי שזו מעוגנת בחוק.

כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות עתירה זו, לרבות שכר טרחת עורך דין ומע"מ כדין.

הצדדים להליך

1. העותרת, היא התנועה לחופש המידע, עמותה רשומה הפועלת לקידום שקיפות וכן קידום ערכים של שקיפות, עוד משנת 2004. העותרת היא שהגישה את בקשות המידע שלא נענו על ידי המשיבים.
2. המשיב 1, משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות, הוא משרד ממשלתי אליו פנתה העותרת במטרה לקבל מענה בהתאם להוראות חוק חופש המידע באמצעות הממונה במשיב 1, מר אבי כהן, והוא שחרג מהמועדים הקבועים בחוק בכך שלא השיבה לבקשת המידע במשך למעלה מחצי שנה.
3. המשיב 2, משרד ירושלים ומסורת ישראל, בראשו עומד השר מאיר פרוש הוקם לאחר הקמתה של הממשלה ה-37 ושמו שונה בהחלטת ממשלה מספר 90 מיום 29.01.2023, ושמו היה משרד ירושלים ומורשת (אליו הוגשה הבקשה המקורית), ונקרא כעת משרד ירושלים ומסורת ישראל.
4. המשיב 3 הוא משרד המורשת אשר במקביל לשינוי השם פוצל ממשרד ירושלים ומורשת, ובראשו עומד השר עמיחי אליהו אשר שימש גם כשר משרד ירושלים ומורשת ישראל אשר בוטל (המשיב 4).
5. המשיב 4 הוא משרד ירושלים ומורשת ישראל אשר בוטל ואינו קיים כנובע מהחלטת ממשלה מספר 90 מיום 29.01.2023.
6. המשיבה 5, היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים, אשר בהתאם להחלטת ממשלה 2950 מיום 06.03.2011 אחראית על הקמת אתר אינטרנט בו ירוכזו פרטי ההתקשרות עם הממונים על חופש המידע ברשויות הציבוריות, ובאתרה ניתנו פרטים לא מעודכנים ביחס לפרטי הממונה במשיב 2.

הסמכות לדון בעתירה

7. לבית משפט נכבד זה הסמכות העניינית לדון בעתירה בהתאם לפרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה בהתאם לתקנה 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, שכן מקום מושבם של המשיבים הוא ירושלים.

תמצית העובדות

8. ביום 05.06.2023 הוגשו מספר בקשות חופש מידע נפרדות לכל אחד מהמשיבים 1-2, במסגרתן הובהר כי נכון לביורר שנעשה ביום 01.06.2023 הם אינם עומדים בהוראות נוהל היחידה הממשלתית מאחר ואינם מפרסמים באופן יזום את דוח ההתקשרויות הרבעוני של משרדם. אי לכך התבקשו המשרדים להעביר את דוחות ההתקשרויות שלהן לשנת 2023 עד ליום המענה לבקשה, ומאחר ונוהל היחידה הממשלתית מחייב פרסום יזום של דוח ההתקשרויות אולם זה לא נעשה, ביקשה העותרת לפרסם את הדוחות לציבור הרחב ללא דיחוי (להלן: "הבקשות").
9. הבקשות מצורפות ומסומנות כנספח 1 לעתירה זו.
10. מכאן החלו ניסיונות העותרת לקבל את המידע המבוקש מכל משיב בנפרד כפי שיפורט להלן:

א. בקשת המידע למשרד לתפוצות ומאבק באנטישמיות

11. בחלוף חודשיים מהגשת הבקשות אל המשיבים, פנתה העותרת ביום 03.08.2023 אל המשיב 1 בתזכורת כי הבקשה הוגשה לטיפולו וטרם נענתה ומצופה לקבל מענה בהקדם.

תזכורת מיום 03.08.2023 למשיב 1 מצורפת ומסומנת **כנספת 2** לעתירה זו.

12. ביום 08.08.2023 הגיעה תשובת המשיב 1 לפיה נציבות שירות המדינה מתנגדת למינוי ממונה חופש מידע ועל כן המשרד לא יוכל לעמוד בדרישות "חופש המידע".

13. באותו היום השיבה העותרת כי אף בהיעדר ממונה או תקן לממונה תחולת חופש המידע מתפרשת על פני כלל משרדי הממשלה, ובהיעדר ממונה מוטלות חובותיו וסמכויותיו על ראש הרשות הציבורית, על כן מצופה כי המענה לבקשה יגיע בהתאם ללוח הזמנים המפורט בחוק.

מענה המשיב 1 ותשובת העותרת מיום 08.08.2023 מצורפים ומסומנים **כנספת 3** לעתירה זו.

14. ביום 01.10.2023, ובחלוף 118 ימים, נשלחה תזכורת נוספת כי לא ניתן מענה לבקשה ואף לא ניטלו ארכות על ידי הרשות כדין, וכן התריעה העותרת כי בהיעדר מענה לאחר שבועיים זו תפנה לערכאות לשם קבלת המידע.

15. בשל חשיבות המידע המבוקש ומענים שהגיעו ממשרדים ממשלתיים אחרים, תזכורת על אי מתן מענה נוספת נשלחה ביום 05.11.2023, ולאור פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" וניסיון נוסף לקבל את מענה המשרד תזכורת אחרונה נשלחה ביום 13.12.2023.

תזכורות מיום 01.10.2023, 05.11.2023 ו-13.12.2023 למשיב 1 מצורפות ומסומנות **כנספת 4** לעתירה זו.

16. המשיב 1 לא ענה לבקשה או לתזכורות האחרונות בגין אי מתן מענה עד לכתיבת שורות אלו.

ב. בקשת המידע למשרד ירושלים ומסורת ישראל

17. בחלוף חודשיים מהגשת הבקשות אל המשיבים, פנתה העותרת ביום 01.08.2023 אל המשיב 2 בתזכורת כי הבקשה הוגשה לטיפולו אך טרם נענתה בניגוד לזמנים הקבועים בחוק.

18. ביום 01.10.2023, ובחלוף 118 ימים, נשלחה תזכורת נוספת כי לא ניתן מענה לבקשה.

19. ביום 13.12.2023 ובחלוף למעלה מחצי שנה בהם לא התייחס המשיב 2 לפניית העותרת, התבקש המשרד בתזכורת אחרונה לענות לבקשה בהקדם לאור חובת הפרסום היזום של הדוח.

20. תזכורות מיום 01.08.2023, 01.10.2023 ו-13.12.2023 למשיב 2 מצורפות ומסומנות **כנספת 5** לעתירה זו.

21. המשיב 2 לא ענה לבקשה או לתזכורות בגין אי מתן מענה עד לכתיבת שורות אלו.

22. לאחר הגשת העתירה המקורית התברר לעותרת כי בעת הגשת בקשת חופש המידע למשיב 2, פרטי הממונה ושם המשרד אשר הופיעו באתר היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים לא תאמו את פני הדברים.

23. בעת ביצוע המצאת העתירה המקורית ובעקבות שיחה מקרית התברר לעותרת כי לאחר הקמת הממשלה ה-37 בחודש ינואר 2023 פוצל משרד "ירושלים ומורשת" לשני משרדים נפרדים: האחד הוא "משרד ירושלים ומסורת ישראל", הוא המשיב 2 כפי שצוין לעיל והשני הוא "משרד המורשת". יצוין, כי מנכ"ל משרד ירושלים ומסורת ישראל (המשיב 2) הוא המנכ"ל של משרד ירושלים ומורשת, אליו הוגשה במקור הבקשה – כך שדבר קיומה של הבקשה ידוע למשיב 2.

24. פיצול זה לא עודכן באתר היחידה הממשלתית לחופש מידע במשרד המשפטים, האתר שדרכו מוגשות בקשות מידע למשרדי הממשלה, כך שהעותרת הגישה בתום לב את בקשתה למשרד "ירושלים ומורשת" אשר הלכה למעשה, כך מתברר עתה, לא היה קיים בחודש יוני 2023.
25. ביום בו הוגשה הבקשה, ביום 05.06.2023, כך הופיעו פרטי המשיב באתר היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים (כפי שניתן לראות בנספח 1, עמ' ___ וכן בצילום המסך שלהלן).

עמוד 2 מתוך 4

הרשות הציבורית ממנה מתבקש המידע (שדות המסומנים בסוכבית *) הם שדות חובה)

שם הרשות הציבורית

המשרד לירושלים ומורשת

שם הממונה

נתנאל איזק

דוא"ל הממונה

hofesh-meida.jermoreshet@pmo.gov.il

טלפון הממונה

02-6587110

26. למען הסדר ולמיטב ידיעת העותרת, יובהר כך: משרד ירושלים ומורשת ישראל, הוא משרד ממשלתי לשעבר אשר פוצל בחודש ינואר 2023 למשרדי המשיב 2 ו-3. במשרד שבוטל כיהן כמנכ"ל וממונה חופש מידע - טרם הפיצול - המנכ"ל הנוכחי של המשיב 3, מר נתנאל איזק – ואליו הוגשה הבקשה מושא עתירה זו אשר לא נענתה.

הטיעון המשפטי

על המועדים הקבועים בחוק

27. חוק חופש המידע קובע מסגרת זמנים ברורה, ולפיה על רשות ציבורית להשיב לבקשת מידע ללא שיהוי ובפרק זמן שלא יעלה על 30 ימים, וזאת בהתאם לסעיף 7 לחוק.
28. מכך אנו למדים כי רק במקרים חריגים – יש מקום להמתין 30 ימים, ורק בחריג שבחריגים, יהיה אפשר להאריך את מועד המענה בפרק זמן מקסימלי של עד 90 ימים נוספים, תוך עדכון מבקש המידע וכן תוך הנמקה הנוגעת לטעם שבגינו חל עיכוב במסירת המידע, יש לציין כי המשיבים לא האריכו מעולם את פרק הזמן המוקצב למענה.
29. למותר לציין כי עצם העיכוב במסירת החלטות המשיבים לבקשות המידע המוזכרות לעיל, הצריך מהעותרת להקצות משאבים למעקב אחר בקשות אלו, וזאת נוכח מחדלם של המשיבים.
30. המועדים הקבועים בחוק כוללים איזון מקדים בין הזכות של האזרח או התושב לקבל מידע ברגע שהוא רוצה בו, לבין מתן האפשרות לרשות הציבורית לבחון את הבקשה, לאתר המידע ולהכריע אם יש למוסרו אם לאו. המועדים שנקבעו בסעיף 7 לחוק הם רחבים דיים ומבטיחים זמן מספיק לאיתור המידע ולבחינתו.
31. כך, בפרשת **שטנגר** קבע בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב כי לא ייתכן שרשויות לא ישיבו במועדים, באופן שימנע ממבקש מידע לעיין במידע שאותו הוא ביקש. וכפי שנקבע שם:
- "יש חשיבות כי הרשויות יקפידו על המועדים בחוק חופש המידע ולא יתישו את המבקשים באמצעות 'סחבת' במתן תשובות".

עת"ם (מנהליים ת"א) 36541-12-12 שטנגר נ' לשכת עורכי הדין (נבו 25.02.2014).

32. כך גם בספרות הובהר כי אין לראות במועדים הקבועים בחוק עניין "טכני" כי אם עניין מהותי, שאי-עמידה בו, עשויה במובנים מסוימים לרוקן את התוכן מהוראות החוק על כך הרחיב ד"ר הלל סומר באומרו כלהלן:

"בקשה לקבלת מידע צריכה להיענות במהירות, ביעילות, בזול וברוב מוחלט של המקרים (שאינם נכנסים לגדרם של הסייגים [על פי החוק]), ללא כל עיכוב מיותר המחייב התנצחות עם הרשות ופנייה לערכאות. כל הערמה של קשיים על מימוש הזכות לקבלת מידע פוגעת במטרה הדמוקרטית של הזכות. עיכוב בקבלת המידע בזמן אמת מונע מהציבור לגבש את דעתו במועד לגבי סוגיות אקטואליות. כמו כן, לאור העלויות הגבוהות הכרוכות בפנייה לבית המשפט, סירוב הרשות למסור את המידע מרצונה כחוק, יביא בחלק ניכר מן המקרים לאי-מימושה של הזכות לקבלת המידע, גם אם על פי דין היה המבקש זכאי לקבלו [...] במקרים רבים, מסכימים נציגי הרשות למסור את המידע... עם הגיעם לדיון בבתי המשפט בעתירה למסירת המידע [...] גישה כזו מעידה כי לא היה מקום לאי-מסירתו של המידע מלכתחילה, וכי תקוותה של הרשות הייתה שהמבקש יתייחס מן הקשיים המוערמים עליו ולא ישקיע את משאבי הזמן והכסף הניכרים הכרוכים בפנייה לבית המשפט".

הלל סומר "חוק חופש המידע: הדין והמציאות" המשפט ח 435, 438 ו-445-446 (תשס"ג).

33. עוד יוער כי השיהוי הרב במתן מענה לבקשות חותר תחת מימושה של התכלית העיקרית של חוק חופש המידע, שהיא לאפשר בקרה ציבורית על מעשי השלטון (ראו למשל ע"ם 398/07 התנועה לחופש המידע נ' רשות המיסים, פ"ד סג(1) 284, פס' 47, 52 לפסק דינה של השופט ארבל (2008); ע"ם 1245/12 התנועה לחופש המידע נ' משרד החינוך, פסק דינה של השופטת ארבל (פורסם בנבו, 23.8.2012); ע"ם 10014/16 יש דין נ' המינהל האזרחי איו"ש, פס' 9 לפסק דינה של השופטת ברון (דעת מיעוט) (פורסם בנבו, 16.5.2019).

34. די באי עמידה במועדים הקבועים בחוק ללא מענה כדי להצדיק את התערבות בית המשפט במקרה דנן ולהורות למשיבים ליתן מענה לבקשות, אולם חובה זו של המשיבים אינה מעוגנת בחוק בלבד ובמחדלם גם הפרו את הוראות נוהל היחידה הממשלתית המתווה את דרך פרסום המידע המבוקש ואף עומדת על חשיבותו, הכל כפי שיפורט להלן.

על נוהל 10 ועל האינטרס הציבורי במידע

35. [נוהל 10 פורסם על ידי החשבת הכללית במשרד האוצר ובשיתוף עם היחידה הממשלתית לחופש המידע שבמשרד המשפטים ופורסם ביום 15 בדצמבר 2015](#), וככזה הוא מחייב את כלל משרדי הממשלה ויחידות הסמך.

נוהל מספר 10 של היחידה הממשלתית לחופש המידע מיום 15.12.2015 מצורפת ומסומנת **כנספח 6** לעתירה זו.

36. בהתאם לנוהל היחידה הממשלתית, מערכת המרכב"ה עוצבה באופן שיאפשר לכלל הרשויות העושות בה שימוש למסור מידע הנוגע להתקשרויותיהן עם ספקים חיצוניים באופן מהיר וקל. כפי שהובהר בהקדמה לנוהל שינוי זה נערך, בין היתר, בעקבות בקשות מידע שהוגשו לחשיפת מידע זה, ובשל החשיבות הציבורית שבמידע, כאמור שם:

"בעקבות בקשות חוזרות ונשנות להנגשת מידע אודות הוצאות המדינה, אשר הטילו עומס רב על משרדי הממשלה, ולאור חשיבות המידע האמור ומחויבותה של ממשלת ישראל לעקרונות השקיפות, הוחלט באגף החשבת הכללית במשרד האוצר, לייצר דו"ח ייעודי למסירת מידע אודות התקשרויות המדינה. כמו כן, הובן הצורך בפרסום האמור באופן סדור, שיטתי ואחיד וללא תלות בהגשת בקשה למידע".

37. עוד באותו הנוהל צוין כי נוסף למערכת המרכב"ה שדה שכותרתו "סיבת הרגישות". מטרת שדה זה היא סימון התקשרויות כרגישות, במקרים שבהם פרסום המידע הנוגע להתקשרות זו או אחרת עשוי לפגוע באחד מהאינטרסים המוגנים בחוק חופש המידע.

38. נוסף על כך, בסעיף 9ג לנוהל, שעניינו הפקת הדוח, מצוין כי "לפני פרסום הדו"ח יש להפיק דו"ח בקרה פנימי על מנת לוודא שהזמנות לא סווגו כרגישות ללא הצדקה".

39. מהאמור אנו למדים כי המידע שהתבקש במסגרת הבקשות מושא עתירה זו הוא דוח שניתן לייצא ממערכת המרכב"ה בנקל, וזאת לצורך בקרה פנימית של הרשות. על הרשות לבחון דוח זה בטרם היא מפרסמת את דוח ההתקשרויות, וזאת כדי לבחון שמא התקשרות מסוימת סומנה כרגישה ללא סיבה מוצדקת.

40. נוהל 10 המתואר, פורסם בשנת 2015, ובעקבותיו מפורסמים בכל רבעון דוחות התקשרות רבים של משרדי הממשלה ויחידות הסמך העושות שימוש במערכת המרכב"ה. דוחות אלה מפרטים מידע רב על התקשרויות המשרדים והיחידות, כך, בין היתר, המידע מפרט את שם נותן השירות שניתן, מספר הח.פ. של הספק (מזהה חד-חד ערכי), הסכום ששולם עבור השירות, מהות השירות וכן אם זה נבחר באמצעות הליך מכרזי או שמא בפטור ממכרז מטעמים שונים.

41. האפשרות לקבל את התקשרויותיהם של משרדי הממשלה ויחידות הסמך מאפשרות לכל אדם בישראל, ובכלל, לבחון את האופן שבו מנותבים כספי משלם המיסים על שירותים חיצוניים, וזאת להבדיל מתשלומים על שכר עובדים וכספי תמיכות שמועברת לגופים שונים. סכומי הכסף שמועברים אל הספקים הללו אינם מפוקחים באופן ממשי, ואילו בתמורה לתשלום מקבלת המדינה שירותים שונים מגופים פרטיים, על פי רוב. פרסום התקשרויות משרדי הממשלה מאפשרים לבחון כאמור, את אופן הבחירה בגוף מסוים (בין אם במכרז אם לאו) וכן את התשלום שבוצע עבור סוגים מסוימים של שירותים.

42. כידוע, העיקרון העומד בבסיס חוק חופש המידע והמוטמע בסעיף 7 לו קובע כי אין מבקש מידע מחויב לפרט את הטעמים העומדים בבסיס הגשת הבקשה, זאת תוך תפיסה שלפיה המידע שייך לאזרח. מאחר ודוחות ההתקשרויות מפורסמים בשנים האחרונות ידי משרדי הממשלה בהתאם לעקרונות השקיפות של נוהל 10, מי מהם באופן יזום ומי מהם לאחר בקשות חוזרות, וכן האינטרס הציבורי הרב שבפרסום המידע המבוקש, ברור כי התעלמות המשיבים מבקשות העותרת מהווה הפרה של החוק ופגיעה ישירה בזכות הציבור למידע.

החלטת ממשלה 2950

43. [ביום 06.03.2011 פורסמה החלטת ממשלה 2950 וכותרתה "יישום חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998: הגברת השקיפות ברשויות הציבוריות"](#), במסגרתה נקבע כי המשיב 5 יקים אתר אינטרנט מרכזי לחופש המידע בו יופיעו פרטי התקשרות עם ממונים על חופש המידע ברשויות הציבוריות.

44. לאור אי התאמה בפרטי הממונה במשיב 2, הרי שהמשיבה 5 לא עמדה בהוראות החלטת ממשלה 2950 בדבר ריכוז ופרסום פרטי ההתקשרות של הממונים על חופש המידע באתרה.

סוף דבר

45. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים למסור מענה מלא ומנומק לבקשות המידע אשר הוגשו מזה למעלה מחצי שנה וכן לפרסם באופן יזום את דוח ההתקשרויות שלהן כמתחייב מנוהל היחידה הממשלתית לחופש המידע.

46. למען הסר ספק, מבוקש שבית המשפט יורה למשיבים 2 ו-3 להשיב לבקשה שהוגשה למשיב 4, אולם ככל שתידחה בקשת העותרת למתן מענה לבקשתה זו ויקבע שיש להגיש בקשות חדשות, מבוקש שבית המשפט יפסוק הוצאות לטובת העותרת בשים לב לכל האמור בעתירה זו.

47. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבים בהוצאות בגין הליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין. בבסיס עתירה זו עומדות בקשות חופש מידע אשר נועדו להפנות את תשומת לב המשרדים הממשלתיים כי אינם עומדים בהוראות הנוהל של היחידה הממשלתית לחופש המידע, וכי עליהם לקיים את חובתם בפרסום יזום של דוחות ההתקשרויות מעשה ידיהם. לאור האמור העותרת סבורה כי יש להטיל הוצאות אשר ישקפו את הפרות הדין והחובות המנהליות הממושכות על ידי המשיבים.

48. מן הדין ומן הצדק להשיב לעתירה זו ולהורות על מסירת המידע.

49. לעתירה זו מצורף תצהיר לתמיכת האמור בה, מטעם מנכ"לית התנועה לחופש המידע (עמ' 1 לקובץ הנספחים).

תאריך : 21.01.2024

דן רוזנטל, עו"ד
ב"כ העותרת